

magyar
Hungarian

angol
English

pinjin kínai
Chinese (pinyin)

népszerű kínai
Chinese (Hungarian)

V. KARSZTHIDROLÓGIA — KARST HYDROLOGY

karsztvíz	karst water	yanrong shui	jenzsung suj
karsztforrás	karst spring	yanrong quan	jenzsung csüan
karsztvízszint	karst water table	yanrong dixia shuimian	jenzsung dihszia sujmien
karsztvíztározó	karst aquifer	yanrong hanshui-ceng	jenzsung hansujceng
búvófolyó	swallet stream	fuliu	fuliu
földalatti folyó	subterranean river	dixiaho	dihsziaho
földalatti tó	underground lake	dixiahu	dihsziahu
szifon	siphon	yanrong daohong xiguan	jenzsung taohung hszikuan

VI. BARLANGTÍPUSOK — CAVE TYPES

barlang	cave	rongdong	zungtung
barlangtan	speleology	dongxuexue	tunghszüehszüe
barlangeresz	rock shelter	yanwu	jenvu
lábbarlang	footcave	jiaodong	csiaotung
zsomboly	shaft, karst pit	shujing	sucsing
természetes híd	natural bridge	tiansheng qiao	tienseng csiao
rövid átmenőbarlang	light through cave	chuandong	csuantung

VII. BARLANGI KÉPZŐDMÉNYEK — SPELEOTHEMS

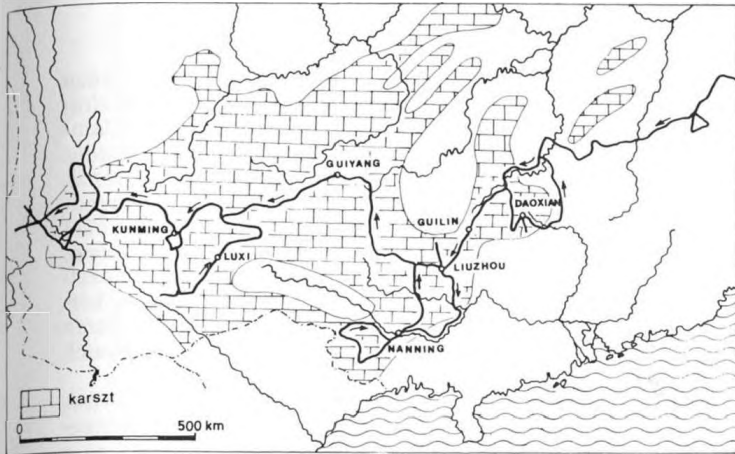
cseppkőformák	speleothems	donxue huaxue chenjiwu	tunghszüe huahszüe csencsivu
függőcseppkő	stalactite	zhongrushu	csungzsusi
állócsseppkő	stalagmite	shisun	sizsun
cseppkőoszlop	column	shizhu	sicsu
heliktit	helictite	juanqushi	csüankusi
mésztfu	travertine	dongxue cisheng	tunghszüe ceseng
hegyitej	moonmilk	tansuangai	tanszuankaj
		yuenaisi	jüenajsi

Xu Xiake, az első kínai barlangkutató

A Kínai Birodalom története közel 4000 éves múltra tekint vissza. A kínai kultúra írásos emlékei is 3000 évnél idősebbek. Barlangokról először i.e. 221-ben tesz említést egy könyv. A barlangi képződmények (sztalaktitok) gyógyító hatásával foglalkozik egy i.sz. I. században íródott orvosi munka. Később számos könyvben olvashatunk a karsztvizek hasznosításáról, sőt a XI. században már rendszeres hidrográfiai méréseket is végeztek, feljegyezték a nagyobb karsztforrások vízhozamát. 1175-ben Fan Chengda ma is helytálló magyarázatot adott a cseppkövek keletkezéséről.

A kínai barlangkutató atyjának *Xu Xiake* utazót, földrajzi leírót tekintik (névének népszerű magyar írásmódja: Hszü Hsziaiko). 1586-ban vagy 1587-ben született, és szinte az egész életét utazás töltötte ki. Bejárta a birodalom nagy részét, és megfigyeléseit vaskos könyvekben foglalta össze. 1636 és 1641 között végigbarangolta a Dél-kínai-karsztvidéket is Daoxian várostól (Hunan tartomány) Kunmingig (Yunnan). Különösen megragadta a figyelmét a

*Xu Xiake útvonala a dél-kínai karsztvidéken
Xu Xiake's route in South China karst region*

Guilin-vidéki toronykarszt, és ő volt az első, aki ezekről a trópusi karsztformákról (fenglinekről) részletes leírást adott.

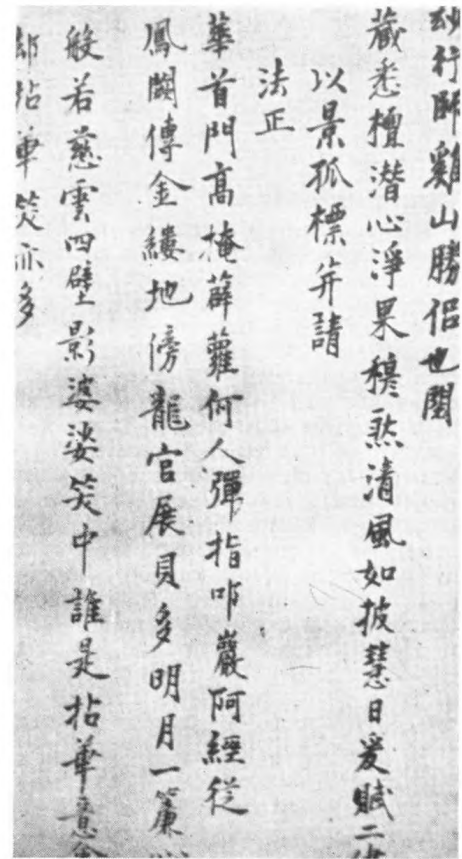
Xu Xiake-t különösen érdekelték a barlangok. Több mint 300 barlangba merészkedett be és megfigyeléseit 72 000 kínai írásjeggyel jegyezte le. A megvizsgált barlangoknak 11 ismérvét írta le, és pedig: a bejárat égtáj szerinti fekvése, a barlang nagysága, típusa és alakja, barlangi üledékek, hidrológiai viszonyok (van-e benne víz), biológiai észrevételek (állatok a barlangban), barlangi klíma, akusztika, cseppkőképződmények, régészeti leletek. Xu Xiake munkáját tehát a világ első barlangkataszterének tekinthetjük.

Xu Xiake-t nagy tisztelet övezi Kínában. A Dél-kínai-karsztvidéken számos helyen szobrot állítottak emlékére, így a guilini Karsztgeológiai Intézet parkjában, a Huanggoushu-vízesésnél stb. Születésének 400. évfordulója alkalmából a kínai posta bélyeget adott ki. Útleírásait modern nyomtatásban nemrég újra megjelentették.

XU XIAKE, THE FIRST SPELEOLOGIST IN CHINA

The history of the Chinese Empire goes back to almost 4000 years. The written documents of Chinese culture are older than 3000 years. The first mention of caves is made in a book from 221 BC. The medical effects of cave formations (stalactites) is dealt with in a book written in the first century AD. Of later date there are numerous books mentioning the utilization of karst water and regular hydrographic measurements were made in the 11th century and the yields of major karst springs recorded. In 1175 Fan Chengda gave a still acceptable explanation on the origin of dripstones.

The traveller and geographical writer Xu Xiake is regarded to be the father of Chinese speleology.

*Részlet Xu Xiake útinaplójából
Detail from Xu Xiake's travel diary*

He was born in 1586 or 1587 and spent almost his whole life travelling. He wandered to all parts of the Empire and summarized his observations in voluminous books. Between 1636 and 1641 he crossed the southern Chinese karst region from Daoxian (Hunan province) to Luoping (Yunnan). His attention was particularly attracted by the tower karst around Guilin and he was the first to provide a detailed description of these tropical karst features (fenglins).

Xu Xiake was especially interested in caves. He climbed down into 300 caves and put down his observations in 72,000 Chinese characters. He identified 11 criteria of the caves investigated: exposure of entrance to cardinal points, cave size, type and shape, cave deposits, hydrological conditions (whether it has water), biological observations (animals in caves), speleoclimate, acoustics, speleotherms, archaeological finds. Xu Xiake's work can thus be considered the first cave inventory in the world.

Xu Xiake is highly esteemed in China. In the karst region of South-China several statues were raised to his honour, also in the park of the Guilin Institute of Karst Geology and at the Huanggoushu waterfall.

On the occasion of the 400th anniversary of his birth a stamp was issued by the Chinese Post. His travel books were recently reissued in modern form.